

Súd: Okresný súd Svidník
Spisová značka: 8C/116/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8615201961
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Matúš Tarcal
ECLI: ECLI:SK:OSSK:2016:8615201961.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Svidník samosudcom JUDr. Matúšom Tarcalom v právnej veci žalobcu: Štátny fond rozvoja bývania, Lamačská cesta 8, 933 04 Bratislava, IČO: 31 749 542, právne zastúpeného AENEA Legal s.r.o., so sídlom Jozefská 3, 811 06 Bratislava, IČO: 35 951 125, proti žalovaným: 1./ X. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. 43, XXX XX D. a X./ B. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XX, XXX XX D., o zaplatenie 6.938,52 Eur s príslušenstvom takto

rozhodol:

I. Konanie v časti o zaplatenie sumy prevyšujúcej: istinu 6.938,52 Eur spolu so zmluvným úrokom vo výške 180,47 Eur, úrokom z omeškania vo výške 8,05% ročne zo sumy 6.938,52 Eur od 13.03.2015 do zaplatenia a zmluvnej pokuty vo výške 442,14 Eur **z a s t a v u j e .**

II. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 1.979,47 Eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške
8,05% ročne zo sumy 2.296,43 Eur od 13.03.2015 do 15.04.2015,
8,05% ročne zo sumy 2.251,15 Eur od 16.04.2015 do 14.05.2015,
8,05% ročne zo sumy 2.205,87 Eur od 15.05.2015 do 25.05.2015,
8,05% ročne zo sumy 2.160,59 Eur od 26.05.2015 do 13.07.2015,
8,05% ročne zo sumy 2.115,31 Eur od 14.07.2015 do 10.08.2015,
8,05% ročne zo sumy 2.070,03 Eur od 11.08.2015 do 11.09.2015
8,05% ročne zo sumy 2.024,75 Eur od 12.09.2015 do 15.10.2015 a
8,05% ročne zo sumy 1.979,47 Eur od 16.10.2015 do zaplatenia
a to všetko v splátkach vo výške 95,- Eur mesačne splatných počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku vždy k 15. dňu v mesiaci s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhému žalovanému a omeškaním čo i len jednej splátky sa stane splatným celý dlh.

III. V prevyšujúcej časti žalobu **z a m i e t a .**

IV. Žalobca nemá právo na náhradu trov konania a žalovaným v 1. a 2. rade náhradu trov konania **n e p r i z n á v a .**

odôvodnenie:

Žalobca sa žalobou podanou na Okresnom súde Svidník dňa 22.04.2015 domáhal, aby súd uložil žalovaným v 1. a 2. rade povinnosť zaplatiť mu sumu 6.938,52 Eur spolu so zmluvným úrokom vo výške 199,65 Eur, s úrokmi z omeškania vo výške 8,05% ročne zo sumy 6.938,52 Eur od 03.04.2015 do zaplatenia, zmluvnej pokuty vo výške 713,82 Eur a nahradiť trovy konania.

Žalobu odôvodnil tým, že so žalovanými uzavrel dňa 09.08.2000 Zmluvu o poskytnutí podpory vo forme úveru č. 711/186/2000, na základe ktorej im bola poskytnutá podpora vo forme úveru vo výške 9.958,18

Eur (300.000,- Sk) s dobou splatnosti 30 rokov. Úver mali splatiť pri základnej úrokovej sadzbe 3,6% formou mesačných splátok. Mesačná splátka bola stanovená na 45,28 Eur (1.364,- Sk). Žalovaní boli v omeškaním so zaplatením mesačných splátok úveru a to ku dňu 25.02.2015 so zaplatením 9 mesačných splátok v sume 407,52 Eur, pričom boli opakovane vyzývaní písomnými upomienkami a preto žalobca podaním zo dňa 09.03.2015 v zmysle článku VIII. odsek 8.4 zmluvy odstúpil od zmluvy, čím sa stal splatným celý dlh. Zmluvnú pokutu si uplatnil s poukazom na znenie článku VIII. ods. 8.5 Zmluvy vo výške 10% z dlžnej sumy. Do omeškania s úhradou sumy 7.164,27 Eur sa dostali žalovaní ku dňu 02.04.2015, a preto si od 03.04.2015 uplatňuje žalobca aj úrok z omeškania v zmysle § 3 Nariadenia vlády SR č. 21/2013 vo výške 8,05%.

Vzhľadom na to, že návrh na začatie konania sa týkal dvojstranných právnych vzťahov medzi žalobcom a žalovanými (§ 90), súd návrh na začatie konania v rozsudku označuje pojmom „žaloba“ a procesné strany neoznačuje pojmami „navrhovateľ/odporcovia“ ale pojmami „žalobca/žalovaní“ (§ 79 ods. 1 posledná veta zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“)).

Žalovaní v 1. a 2. rade sa k žalobe písomne nevyjadrili.

Žalobca následne podaním zo dňa 07.12.2015 písomne spresnil svoj nárok, keď uviedol, že platobná disciplína žalovaných sa začala zhoršovať od 09/2010 (1. omeškaná splátka), potom v roku 2011 absentovala splátka z 11/2011 a v roku 2012 neuhradili žalovaní žiadnu splátku. V roku 2014 absentovali zo strany žalovaných splátky za mesiace 05,06,08,10 a 11/2014. Žalobca pripojil k podaniu históriu pohybov na účte, z ktorých je zrejmá výška, počet a dátumy vykonaných úhrad. Pokiaľ ide o doručene odstúpenia od zmluvy žalovaným, tak zásielka adresovaná tak žalovanej v 1. rade ako aj žalovanému v 2. rade sa vrátila žalobcovi ako neprevzatá v odbernej lehote. V súlade s § 45 OZ sa prejav vôle (odstúpenie od zmluvy) dostal do dispozície žalovaných uložením na pošte dňa 12.03.2015, a preto si úroky z omeškania uplatňuje od nasledujúceho dňa 13.03.2015. K veci ďalej uviedol, že predmetný úver nie je možné považovať za spotrebiteľský a zmluva nie je zmluvou spotrebiteľskou, pretože ustanovenie § 1 ods. 3 písm. p) a § 24a zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch vylučuje tento úver z definície spotrebiteľských úverov a aplikáciu tohto zákona na takýto druh úverov. Taktiež sa nejedná o spotrebiteľskú zmluvu podľa § 52 OZ, pretože žalobca nespĺňa definíciu podnikateľa podľa § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka. Žalobca totiž nekoná samostatne, pretože je spravovaný Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR (MDVRR SR). Žalobca je štátnym účelovým fondom zriadeným na financovanie priorít štátnej bytovej politiky a nie za účelom dosahovania zisku. Jeho činnosť tak nemožno kvalifikovať ako obchodnú alebo podnikateľskú.

Podaním zo dňa 21.03.2016 vzal žalobca žalobu v časti o zaplatenie sumy prevyšujúcej istinu 6.938,52 Eur spolu so zmluvným úrokom vo výške 180,47 Eur, úrokom z omeškania vo výške 8,05% ročne zo sumy 6.938,52 Eur od 13.03.2015 do zaplatenia a zmluvnej pokuty vo výške 442,14 Eur späť. Návrh odôvodnil tým, že zo strany žalovaných došlo po podaní žaloby k čiastočným plneniam a to dňa 15.04.2015 v sume 45,28 Eur, dňa 14.05.2015 v sume 45,28 Eur, dňa 25.05.2015 v sume 45,28 Eur, dňa 13.07.2015 v sume 45,28 Eur, dňa 10.08.2015 v sume 45,28 Eur, dňa 11.09.2015 v sume 45,28 Eur a dňa 15.10.2015 v sume 45,28 Eur. S poukazom na to, že ide o zmluvu o úvere v zmysle § 497 Obchodného zákonníka a že ide o tzv. absolútny obchodný záväzkový vzťah, vzťahujú sa na ňu ustanovenia Obchodného zákonníka (poukázal pri tom na uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/120/2010 zo dňa 29.03.2012). Žalobca konštatoval, že čiastočné úhrady žalovaných preto podľa § 330 ods. 2 Obchodného zákonníka započítal na kapitalizovaný úrok z omeškania a na časť zmluvnej pokuty.

Na prejednanie veci samej súd nariadil pojednávanie, na ktoré sa z predvolaných účastníkov nedostavili žalovaný v 2. rade, žalobca a jeho právny zástupca. Neprítomnosť žalovaného v 2. rade ospravedlnila žalovaná v 1. rade (jeho manželka) a to z dôvodu práceneschopnosti. Súhlasila ale s tým, aby sa vo veci konalo v jeho neprítomnosti (žalovaný v 2. rade nepožiadaval o odročenie pojednávania). Neprítomnosť žalobcu a jeho právneho zástupcu ospravedlnil právny zástupca žalobcu (v čiastočnom späťvzati žaloby) a to hospodárnosťou konania, pričom súhlasil s tým, aby súd konal v ich neprítomnosti. Preto súd prejednal a rozhodol vec na pojednávaní v neprítomnosti žalobcu, jeho právneho zástupcu a žalovaného v 2. rade v súlade s ustanovením § 101 ods. 2 O.s.p. s prihliadnutím na vykonané dôkazy.

Žalovaná v 1. rade na nariadenom pojednávaní vo svojej výpovedi uviedla, že v roku 2012 nesplácali úver vôbec, pretože nastal problém s poštou - má podozrenie, že niekto im vyberal schránku. Taktiež

zistila, že zamestnávateľ jej vôbec nepoukazoval plnenia zo mzdy. V tom čase zmenila zamestnávateľa a požiadala ho, aby splácala dlh zo mzdy, čo ale on nerealizoval. Preto splátky za rok 2012 neboli uhrádzané. Poštu si prevzala prakticky až po roku a kontaktovala žalobcu s tým, či môže dlh zaplatiť. Komunikovala s p. Mihokovou, ktorá jej povedala, že to ale musia zaplatiť do 3 dní, čo aj urobili. Následne mali zriadený trvalý príkaz a splátky boli takto uhrádzané až kým nenastali finančné problémy (manžel bol nezamestnaný) a pre nedostatok prostriedkom na účte neboli trvalé príkazy realizované. Žalovaná v 1. rade ďalej uviedla, že zmenili adresu, čo je zrejmé aj z jej občianskeho preukazu a zmenu adresy oznámila aj žalobcovi, k čomu ale nemá doklad, pretože to nezasielala doporučené. Nevie preto, prečo sa s ňou konalo na pôvodnej adrese. Žalovaná žiadala, aby im súd povolil splácať dlh v splátkach max. vo výške 90,- Eur mesačne a to z dôvodu, že dlžnú sumu nie sú schopní zaplatiť naraz. Príjem ich domácnosti (jej a manžela spolu) je cca 800,- Eur, pričom splácajú aj úver v SLSP, a.s. vo výške 230,- Eur mesačne.

Na nariadenom pojednávaní súd vykonal dokazovanie výsluchom žalovanej v 1. rade a listinnými dôkazmi a to: návrhom na začatie konania, zmluvou o poskytnutí podpory č. 711/186/2000, odstúpením od úverovej zmluvy na čl. 15, odstúpením od úverovej zmluvy na čl. 18, upresnením návrhu žalobcu zo dňa 7.12.2015, odstúpením od úverovej zmluvy na čl. 41 a doručenkami na čl. 42-43, odstúpením od úverovej zmluvy čl. 44 a doručenkami na čl. 45-46, históriou pohybov na účte na čl. 47-80, čiastočným späťvzatím návrhu zo dňa 21.3.2016 a dokladom o práceneschopnosti žalovaného v 2. rade a zistil tento skutkový stav:

Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že dňa 15.08.2000 došlo k uzavretiu Zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru, nenávratného príspevku č. 711/186/2000 (ďalej aj "Zmluva") medzi žalobcom ako veriteľom a žalovanými v 1. a 2. rade ako dlžníkmi. Predmetom zmluvy bolo poskytnutie úveru vo výške 300.000,- Sk (9.958,18 Eur) pri základnej úrokovej sadzbe 3,6% s lehotou splatnosti 30 rokov. Dlžníci sa zaviazali splatiť celý úver so základnou úrokovou sadzbou vo výške 3,6% na účet v banke a splácať úver a úrok pravidelnými mesačnými splátkami, ktoré zahŕňajú istinu a úrok vždy do 15. kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca počas celej lehoty splatnosti. Prvá až 359. mesačná splátka bola stanovená na 1.364,- Sk a posledná, t.j. 360. splátka bola zostatok dlhu. Podľa článku VIII. bod 8.4 Zmluvy ak je dlžník v omeškaní so splátkami úveru po dobu dlhšiu ako šesť mesiacov je fond oprávnený po doručení výzvy k vyrovnaní splátok jednostranne. V takom prípade má veriteľ právo na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 10% z tejto dlžnej sumy do termínu 30 dní odo dňa doručenia výzvy dlžníkovi.

Súd mal taktiež za preukázané, že žalobca listom zo dňa 09.03.2015 odstúpil od úverovej zmluvy a zároveň požiadal o vrátenie dlžnej sumy pozostávajúcej z nesplatenej istiny 6.938,52 Eur, nesplateného úroku 199,65 Eur, úroku z omeškania vo výške 26,01 Eur v lehote 5. dní od obdržania výzvy. Odstúpenie od zmluvy bolo doručované poštou žalovaným, pričom tí si ho neprevzali v odbernej lehote. U oboch žalovaných bola zásielka uložená na pošte dňa 12.03.2015 (doručenky v spise na čl. 42 a 45).

Z histórie pohybu na účte č.z. 711/186/2000 (č.l. 47 až 52) súd zistil, že žalovaní zaplatili za predmetný úver v období rokov 2001 až 2015 spolu 7.661,75 Eur.

Podľa § 96 ods. 1 O.s.p. navrhovateľ môže vziať za konania späť návrh na jeho začatie, a to sčasti alebo celkom. Ak je návrh vzatý späť celkom, súd konanie zastaví. Ak je návrh vzatý späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví.

Podľa § 96 ods. 2 O.s.p. súd konanie nezastaví, ak odporca so späťvzatím návrhu z vážnych dôvodov nesúhlasí; v takom prípade súd po právoplatnosti uznesenia pokračuje v konaní.

Podľa § 96 ods. 3 O.s.p. nesúhlas odporcu so späťvzatím návrhu nie je účinný, ak dôjde k späťvzatiu návrhu skôr, než sa začalo pojednávanie, alebo ak ide o späťvzatie návrhu na rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je. V takomto prípade súd rozhodne o zastavení konania do 30 dní od späťvzatia návrhu.

Podľa § 52 ods. 1 až 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej

strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 až 3 a 5 OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané. Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 a 2 OZ zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 48 ods. 1 OZ od zmluvy môže účastník odstúpiť, len ak je to v tomto alebo v inom zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté.

Podľa § 48 ods. 2 OZ odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak.

Podľa § 451 ods. 1 a 2 OZ kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 456 OZ Predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

Podľa § 457 OZ ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

Podľa § 160 ods. 1 O.s.p. ak súd uložil v rozsudku povinnosť, je potrebné ju splniť do troch dní od právoplatnosti rozsudku; súd môže určiť dlhšiu lehotu. Súd môže určiť, že peňažné plnenie sa môže vykonať aj v splátkach, ktorých výšku a podmienky zročnosti určí, a to aj tak, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.

Skôr ako sa súd začal zaoberať dôvodnosťou podanej žaloby, zaoberal sa čiastočným späťvzatím žaloby zo strany žalobcu. Vzhľadom na to, že k čiastočnému späťvzatiu žaloby došlo pred začatím prvého pojednávania, súd v zmysle citovaných ustanovení § 96 ods. 1 až 3 O.s.p. aj bez stanoviska žalovaných konania v časti, ktorej sa späťvzatie týkalo, zastavil.

Žalobca je štátnym fondom zriadeným na základe zákona č. 124/1996 Z.z. na financovanie štátnej podpory, ktorého prostredníctvom sa uskutočňuje pomoc štátu pri rozširovaní a zveľaďovaní bytového fondu. Fond je právnická osoba so sídlom v Bratislave (§ 1 ods. 2 uvedeného zákona). Uvedený zákon bol zrušený a nahradený zákonom č. 607/2003 Z.z. o Štátnom fonde rozvoja bývania a ten bol zrušený a nahradený zákonom č. 150/2013 Z.z. o Štátnom fonde rozvoja bývania. Žalovaní sú fyzickými osobami - nepodnikateľmi, pričom predmetná zmluva je zmluvou formulárovou (jej obsah formuloval žalobca ako veriteľ a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny zo strany žalovaných).

V prvom rade preto musel súd vyhodnotiť charakter zmluvného vzťahu medzi účastníkmi, od ktorého sa odvíja právne posúdenie veci. Žalobca výslovne namietal, že sa nejedná o vzťah spotrebiteľský.

Žalobca vo svojom vyjadrení konštatoval, že predmetnú zmluvu o úvere nemožno považovať za spotrebiteľskú s poukazom na to, že zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch výslovne vylučuje úvery poskytované Štátnym fondom rozvoja bývania podľa osobitného predpisu z okruhu spotrebiteľských úverov podľa zákona o spotrebiteľských úveroch. Tu je ale nutné uviesť, že samotná skutočnosť, že na právny vzťah sa nevzťahuje zákon o spotrebiteľských úveroch ešte neznamená, že zmluva nemôže mať charakter zmluvy spotrebiteľskej. Spotrebiteľské zmluvy sú zadefinované v citovanom § 52 OZ širšie ako len v zákone o spotrebiteľských úveroch a to tak, že spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom a teda aj zmluva, ktorá nie je zmluvou o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch, ak spĺňa zákonnú definíciu spotrebiteľských zmlúv.

Žalobca taktiež namietal, že nemôže ísť o spotrebiteľskú zmluvu z dôvodu, že žalobca je štátnym fondom zriadeným zákonom, ktorý nekoná samostatne (je podriadený ministerstvu) za účelom dosiahnutia zisku, pretože jeho prostriedky sú účelovo viazané (možno ich použiť len na štátnu podporu poskytovanú na účel uskutočnenia pomoci štátu pri zriaďovaní bytového fondu a výdavky súvisiace s činnosťou fondu) a teda jeho činnosť nemožno kvalifikovať ako obchodnú alebo inú podnikateľskú. Avšak podľa článku 2 Smernice rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách „predajca alebo dodávateľ“ znamená akúkoľvek fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá v zmluvách podliehajúcich tejto smernici koná s cieľom vzťahujúcim sa k jeho obchodu, podnikaniu alebo povolaniu bez ohľadu na to či má verejnú alebo súkromnú formu vlastníctva. Táto smernica (ktorej transpozíciou bola zavedená definícia spotrebiteľských zmlúv do Občianskeho zákonníka) výslovne stanovuje aj to, že členské štáty zabezpečia, aby do zmlúv neboli zahrnuté nekalé podmienky, najmä preto, že táto smernica platí tiež pre obchody, podnikanie alebo povolania verejného charakteru. Príkladom osoby verejného práva napríklad v súvislosti s finančnými službami môže byť Štátny fond rozvoja bývania, ktorý poskytuje žiadateľom na základe spotrebiteľských zmlúv osobitný druh úverov na bývanie (cit.: Števíček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 - 450. Komentár. Praha: C.H. Beck, 2015, str. 465). K tomu súd poukazuje aj na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1Co/278/2014 zo dňa 11.03.2015, ktorým krajský súd potvrdil rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 4C/147/2012-127 zo dňa 30.09.2014 o zamietnutí žaloby v obdobnej veci s konštatovaním, že v prípade žalobcu (Štátneho fondu rozvoja bývania) „ide o právnickú osobu, ktorá má charakter subjektu hospodáriaceho so ziskom, z čoho vyplýva, že ide vlastne o činnosť obchodnú, ako aj činnosť poskytovania služieb širokej verejnosti, a preto aj žalobcu je možnú subsumovať pod ustanovenie § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka“. Súd sa v tomto prípade s uvedeným tvrdením plne stotožňuje (obdobne k tomu viď. aj napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/75/2014 zo dňa 31.03.2015, týkajúci sa veci Fondu na podporu vzdelávania).

V neposlednom rade je nutné uviesť, že ak by stav podriadenosti (žalobca konštatoval, že je podriadený ministerstvu) alebo účelové viazanie prostriedkov žalobcu malo byť dôvodom vyňatia žalobcu z kategórie dodávateľov v zmysle definície spotrebiteľských zmlúv, mohlo by to viesť k pokusom o obchádzanie zákona zo strany iných dodávateľov (napr. podnikateľských subjektov) či už vytvorením si organizačnej štruktúry podriadenosti alebo účelovým viazaním svojho zisku.

Aj keď je pravdou, že definícia spotrebiteľských zmlúv bola zavedená do Občianskeho zákonníka až od 01.04.2004 (jej modifikácia bola následne vykonaná novelou č. 379/2008 Z.z. účinnou od 01.11.2008) a že predmetná zmluva bola uzavretá ešte dňa 09.08.2000, „spotrebiteľskými zmluvami od účinnosti zákona č. 634/1992 Zb. (v čase uzavretia zmluvy už účinného), pokračujúc zavedením § 23a citovaného zákona až po transpozíciu Smernice rady 93/13 EHS do Občianskeho zákonníka sú všetky zmluvy bez ohľadu na konkrétny zmluvný typ, bez ohľadu na právny režim alebo právny základ, ktoré uzaviera spotrebiteľ s dodávateľom. Je zrejmé, že určujúcim pre použitie režimu spotrebiteľskej zmluvy je len štatút subjektov ako zmluvných strán, ktorým z právneho vzťahu vyplývajú konkrétne práva a povinnosti“ (cit.: Števíček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 - 450. Komentár. Praha: C.H. Beck, 2015, str. 450).

Predmetná zmluva je tak zmluvou spotrebiteľskou, kde žalobca (dodávateľ finančných služieb verejného charakteru) vystupuje v pozícii dodávateľa a žalovaní (nepodnikatelia) v pozícii spotrebiteľov.

Pre posúdenie uplatneného nároku bolo rozhodujúce vyhodnotenie účinkov odstúpenia od zmluvy, ku ktorému došlo zo strany žalobcu. Odstúpenie od zmluvy je ako inštitút upravené tak v Občianskom zákonníku (§ 48) ako aj v Obchodnom zákonníku (§ 349 ods. 1). Kým v zmysle Obchodného zákonníka odstúpením od zmluvy zmluva zaniká, keď v súlade s týmto zákonom prejav vôle oprávnenej strany odstúpiť od zmluvy je doručený druhej strane (účinky ex nunc), Občiansky zákonník s odstúpením od zmluvy v ustanovení § 48 ods. 2 v zásade spája jej zrušenie a to s účinkami od začiatku (ex tunc). Obchodný zákonník tak umožňuje, aby určité ustanovenia mohli podľa prejavenej vôle strán alebo vzhľadom na svoju povahu trvať aj po ukončení zmluvy. Zákonná úprava odstúpenia od zmluvy v Občianskom zákonníku je teda pre žalovaných ako spotrebiteľov výhodnejšia. Na tom nič nemení ani znenie článku VIII bod 3 Zmluvy, podľa ktorého „...veriteľ má právo od zmluvy odstúpiť a požadovať okamžité vrátenie celého zostatku úveru vrátane prislúchajúceho úroku“, pretože toto znenie je znením naformulovaným žalobcom vo formulárovej spotrebiteľskej zmluve, ktoré je pre spotrebiteľa nevýhodnejšie v porovnaní s úpravou v Občianskom zákonníku. Spotrebiteľ sa totiž nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie (cit § 54 ods. 1 OZ). Pre úplnosť je nutné uviesť, že je to práve žalobca (ako dodávateľ tvoriaci obsah formulárovej zmluvy), ktorý sa rozhodol využiť inštitút odstúpenia od zmluvy, hoci právny poriadok umožňuje využitie aj iných inštitútov a postupov v prípade omeškania dlžníka, ktoré nemajú za následok zrušenie zmluvy s účinkami od počiatku.

Tento záver vyplýva z početnej judikatúry (porovnaj napr. rozsudky Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1Co/57/2015 zo dňa 03.06.2015, 2Co/50/2014 zo dňa 15.12.2014, 6Co/183/2013 zo dňa 09.09.2014, 7Co/12/2014 zo dňa 28.04.2014, 8Co/189/2014 zo dňa 23.04.2015, 10Co/29/2014 zo dňa 02.12.2014 a iné). Pre úplnosť súd poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. I. ÚS 402/2013-10 zo dňa 19.06.2013, ktorým ÚS SR odmietol sťažnosť spoločnosti, na ktorú bola postúpená pohľadávka z úverovej zmluvy, ako zjavne neopodstatnenú. Vo vzťahu konkrétne k žalobcovi súd poukazuje na už vyššie citovaný rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1Co/278/2014 zo dňa 11.03.2015, ktorý sa týkal obdobnej právnej veci samotného žalobcu.

Pokiaľ žalobca uviedol, že účinky odstúpenia od zmluvy sa v tomto prípade nemajú posudzovať podľa Občianskeho zákonníka, ale že a daný právny vzťah sa aplikujú ustanovenia Obchodného zákonníka (ide o zmluvu o úvere, ktorá je ako zmluvný typ upravená v Obchodnom zákonníku - ide o tzv. „absolútny obchod“), tak tu súd poukazuje na § 52 ods. 2 OZ v znení účinnom od 01.04.2015, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Aj napriek tomu, že ide o ustanovenie, ktoré nebolo platné a účinné v čase uzavretia predmetnej zmluvy, časovo pôsobí aj na právne vzťahy pred jeho účinnosťou. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ktorým bolo rozhodnuté o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora) sp. zn. 3 M Cdo 12/2014 zo dňa 21.04.2015 cit.: „V preskúmanom prípade je - aj bez vyriešenia otázky, či je opodstatnená námietka generálneho prokurátora o tom, že premlčanie práva malo byť posudzované podľa ustanovení Obchodného (a nie Občianskeho) zákonníka - zrejme, že ak by najvyšší súd zrušil mimoriadnym dovolaním napadnuté rozsudky a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, musel by prvostupňový súd vziať na zreteľ § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, pričom by ako „orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy“ bol povinný prihliadnúť na zákonný dôvod, ktorý bráni priznať plnenie požadované žalobou. Mal by tiež zohľadniť § 52 ods. 2 vetu tretiu Občianskeho zákonníka, podľa ktorého všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Obe tieto ustanovenia nadobudli účinnosť 1. mája 2014 a právne predpisy, ktorých súčasťou sú, nemajú prechodné ustanovenia. To znamená, že od ich účinnosti sa vzťahujú aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom“.

Vo vzťahu k rozhodnutiu NS SR sp. zn. 5Cdo/120/2010, na ktoré poukázal žalobca vo svojom vyjadrení argumentujúc použitím Obchodného zákonníka súd poznamenáva, že toto rozhodnutie bolo vydané pred novelou Občianskeho zákonníka účinnou 01.04.2015, ktorá výslovne stanovila, že na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

Keďže dôsledkom odstúpenia od zmluvy podľa ust. § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka bolo zrušenie zmluvy s účinkami ex tunc, zrušili sa i ustanovenia zmluvy upravujúce úrok za poskytnutie úveru, zmluvne dohodnutý úrok z omeškania a poplatky vrátane vyúčtovanej zmluvnej pokuty. Zo zrušenej zmluvy žalobcovi vzniklo právo domáhať sa iba vydania bezdôvodného obohatenia podľa zásad vyplývajúcich z ust. § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Pri zrušenej zmluve je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal (§ 457 Občianskeho zákonníka).

Žalobca na základe zmluvy vyplatil žalovaným v 1. a 2. rade spolu 9.958,18 Eur a žalovaní zaplatili žalobcovi na splátkach spolu 7.661,75 Eur a po podaní žaloby 316,96 Eur (7 x 45,28 Eur, na čo poukázal žalobca v čiastočnom späťvzati žaloby). Rozdiel medzi týmito sumami vo výške 1.979,47 Eur (9.958,18 Eur mínus 7.978,71 Eur) tak tvorí bezdôvodné obohatenie žalovaných v 1. a 2. rade na úkor žalobcu, na vydanie ktorého zaväzuje súd žalovaných v 1. a 2. rade týmto rozsudkom.

Podľa § 517 ods. 2 OZ ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 10c Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka (ďalej len „nariadenie vlády č. 87/1995 Z.z.“), ak záväzkový vzťah vznikol pred 1. februárom 2013, výška úrokov z omeškania sa riadi podľa predpisov účinných k 31. januáru 2013 aj za dobu omeškania po 31. januári 2013.

Podľa § 3 ods. 1 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. v znení účinnom do 31.01.2013 výška úrokov z omeškania je o 8 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

Žalovaní v 1. a 2. rade sa so splnením svojho záväzku dostali do omeškania, keď po odstúpení od zmluvy nevrátili žalobcovi predmet bezdôvodného obohatenia, a tak im vznikla povinnosť okrem dlžnej sumy zaplatiť žalobcovi i úroky z omeškania v súlade s ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 ods. 1 Nariadenia Vlády SR č. 87/1995 Z.z. v znení účinnom do 31.01.2013, t.j. v sadzbe o 8 percentuálnych bodov vyššej ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu. K prvému dňu omeškania (13.03.2015) bola základná úroková sadzba ECB vo výške 0,05%, teda výška úroku z omeškania činí v tomto prípade 8,05 % ročne. Žalovaní sa dostali do omeškania nasledujúcim dňom po dni, kedy im bola zásielka s odstúpením od zmluvy uložená na pošte, čím sa dostala do ich dispozičnej sféry.

Vzhľadom na čiastočné úhrady žalovaných po podaní žaloby (podľa vyjadrenia žalobcu v čiastočnom späťvzati žaloby žalovaní po podaní žaloby zaplatili dňa 15.04.2015 sumu 45,28 Eur, dňa 14.05.2015 sumu 45,28 Eur, dňa 25.05.2015 sumu 45,28 Eur, dňa 13.07.2015 sumu 45,28 Eur, dňa 10.08.2015 sumu 45,28 Eur, dňa 11.09.2015 sumu 45,28 Eur a dňa 15.10.2015 sumu 45,28 Eur) súd priznal žalobcovi úroky z omeškania so zohľadnením týchto úhrad tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Žalobca v čiastočnom späťvzati žaloby s poukazom na ustanovenie § 330 ods. 2 Obchodného zákonníka započítal tieto čiastočné úhrady na kapitalizovaný úrok a na časť zmluvnej pokuty. Tu je ale nutné uviesť, že ako je konštatované na strane 9 tohto odôvodnenia, podľa § 52 ods. 2 OZ v znení účinnom od 01.04.2015 na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Vzhľadom na to, že dlžníci (žalovaní) plnili čiastočne bez osobitného určenia, že ich plnenie má byť započítané inak ako na istinu, na ich čiastočné plnenia je potrebné aplikovať ustanovenie § 566 ods. 2 OZ, podľa ktorého pri čiastočnom plnení peňažného dlhu sa plnenie dlžníka započítava najprv na istinu a potom na úroky, ak dlžník neurčí inak. Takáto úprava je podľa názoru súdu pre dlžníka (spotrebiteľa) výhodnejšia v porovnaní s úpravou v Obchodnom zákonníku, pretože pri započítavaní čiastočného plnenia dlhu na istinu sa znižuje aj základ pre výpočet úrokov z omeškania, kým pri započítavaní na príslušenstvo pohľadávky tomu tak nie je.

Žalovaní žiadali, aby im súd v zmysle § 160 ods. 1 O.s.p. povolil splácať dlžnú sumu v splátkach a to maximálne vo výške cca 90,- Eur mesačne. Súd návrhu žalovaných na povolenie splátok vyhovel, avšak

splátky určil vo výške 95,- Eur mesačne z dôvodu, aby dlh mohol byť reálne splatený v primeranom období (spravidla do 2 rokov). Bolo potrebné zohľadniť nielen výšku priznanej istiny ale aj narastajúce úroky z omeškania.

Súd tak zaviazal žalovaných v 1. a 2 rade zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 1.979,47 Eur spolu s úrokmi z omeškania tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu voči nim ako nedôvodnú zamietol. Plnením jedného zo žalovaných v rozsahu poskytnutého plnenia zaniká povinnosť druhého žalovaného.

O trovách konania rozhodol súd v zmysle ustanovenia § 142 ods. 2 v spojení s § 146 ods. 2 a § 151 ods. 1 O.s.p.. Žalobca bol v konaní úspešný v rozsahu sumy 1.979,47 Eur + aj časť o zaplatenie sumy 316,96 Eur je možné priradiť úspechu žalobcu, pretože túto sumu zaplatili žalovaní po podaní žaloby a jej sa týkalo čiastočné späťvzatie žaloby (§ 146 ods. 2 O.s.p.). Vzhľadom na to, že žalobca si v konaní uplatnil nárok na zaplatenie sumy 6.938,52 Eur, je možné konštatovať, že v prevyšujúcej časti boli v konaní úspešní žalovaní. Žalobca ako v prevažnej miere v konaní neúspešný účastník preto nemá právo na náhradu trov konania a žalovaným, ktorí si právo na náhradu trov konania neuplatnili, súd náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia jeho písomného vyhotovenia na Krajský súd v Prešove cestou tunajšieho súdu.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s príloh tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis s prílohami, ak je to potrebné.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov (§ 251 ods. 1 O.s.p.).